

Прогнозування Інфляції в Україні: Глибокий Аналіз Драйверів та Антиінфляційна Стратегія на **2026** Рік

Модель: Розширена Крива Філліпса

Горизонт Прогнозу: 12 місяців (Фокус на 2025 – 2026 рр.)

Команда: *Ужгородський торговельно-економічний інститут ДТЕУ*

Захід: NBU University Challenge 2025

Модель Трьох Сил: Звідки Приходять Ціни?

Мета – зрозуміти причинно-наслідкові зв'язки і визначити, які важелі політики є найефективнішими для контролю цін.

Логіка Кривої Філіпса – Поточний Вплив (2024/2025):

I. Циклічний Тиск

Безробіття, Виробництво

Зараз створює **Дезінфляційний тиск** (Слабка економіка)

II. Очікування та Інерція

Зараз забезпечує **Якір**
(Контрольоване уповільнення)

III. Шоки та Ризики

Курс, M2

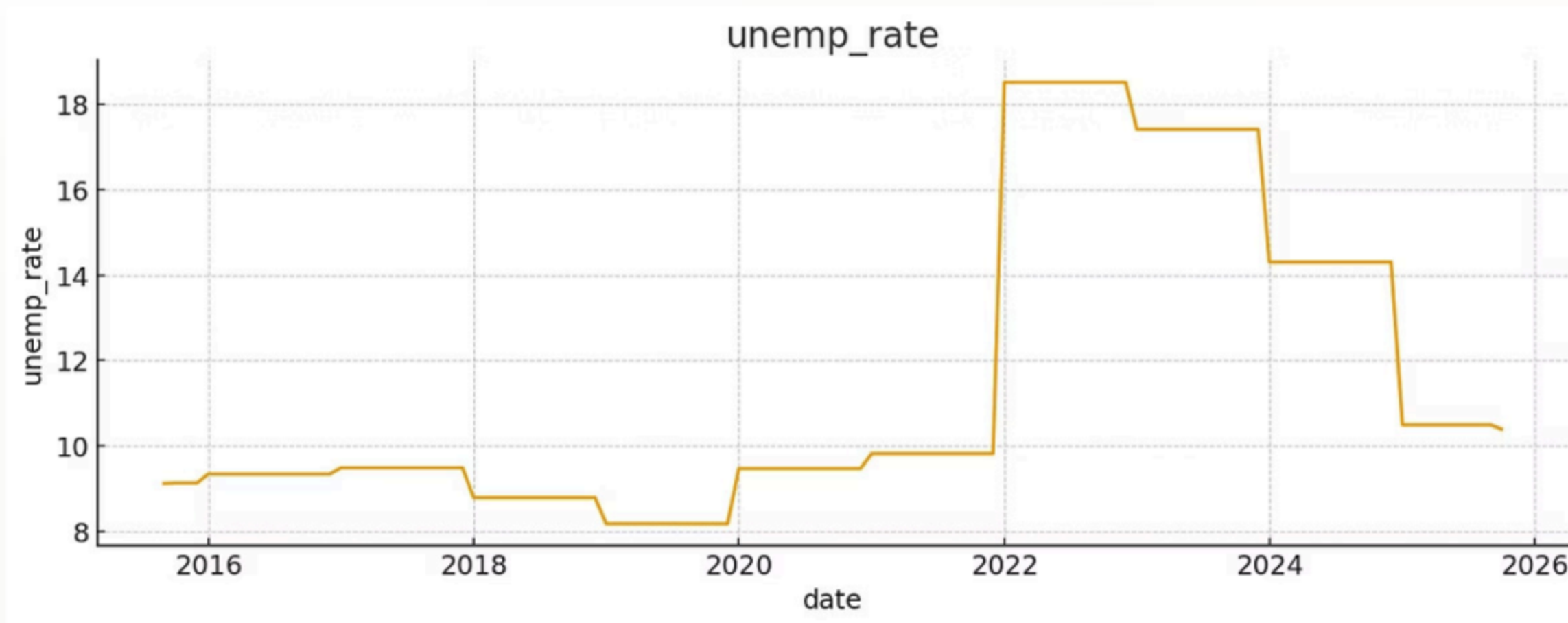
Є **Потенційною Загрозою** на
2026 рік

CPI m/m: Контраст Шоку 2022 та Адаптації 2025

Аналіз Динаміки:

- **Шок 2022:** Місячна інфляція перевищила 5% (пік паніки, дефіцит, девальвація).
- **Поточний Стан (2024/2025):** Показник повернувся до 0.5% – 1.5% m/m, що свідчить про **успішне уповільнення**.
- **Висновок:** Для досягнення цілі НБУ у 2026 році, необхідно стабілізувати показник близько 0.5% m/m.

Безробіття

Рівень безробіття – ключовий індикатор, що впливає на попит та ціновий тиск.

- **Механізм:** Високе безробіття стримує зростання зарплат, зменшуючи витрати бізнесу та уповільнюючи інфляцію.
- **Динаміка:** У 2022 показник зріс до ~18.5%. Зараз ~10.5%, що створює сильний дезінфляційний тиск.

unemp_rate: Запобігання Інфляції Витрат

Проблема 2026: При активному відновленні у 2026 році безробіття швидко знизиться. Це може викликати інфляцію витрат через неконтрольоване зростання зарплат.

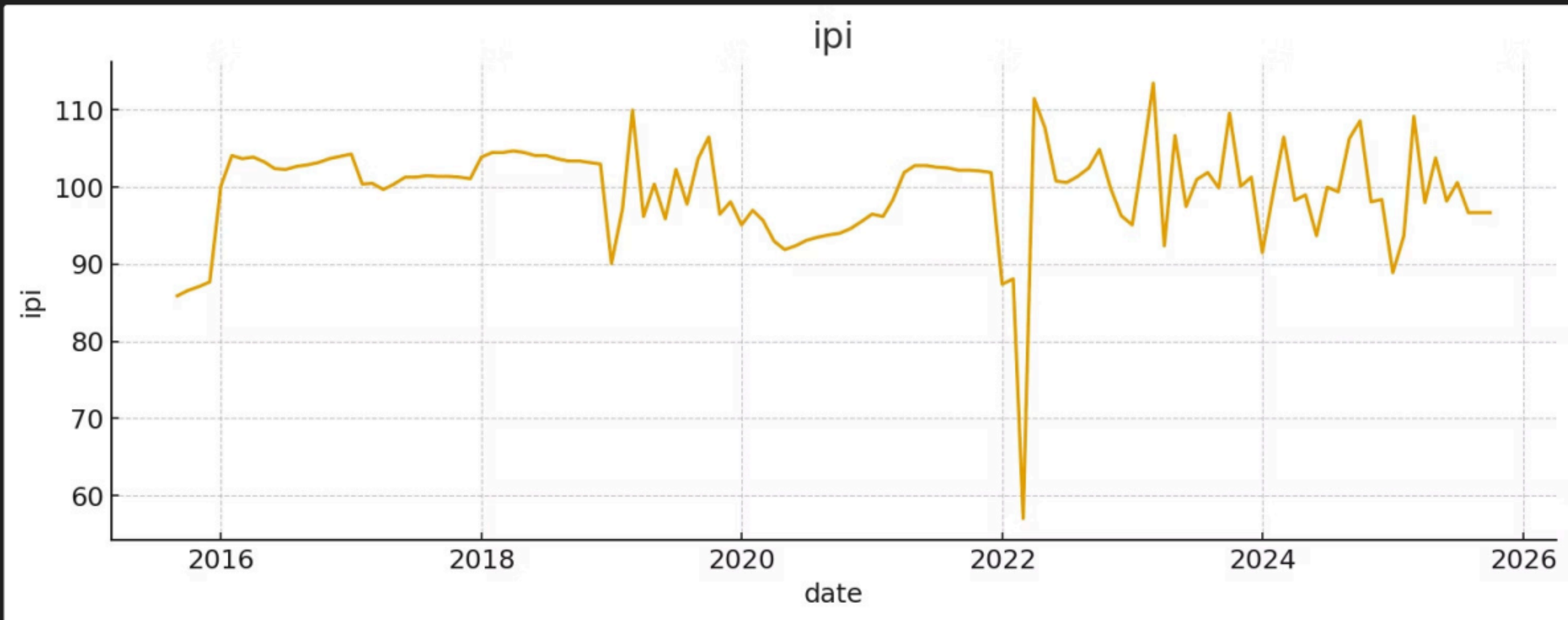
Рішення: Превентивний Моніторинг та Реакція

1 Моніторинг NAIRU

НБУ має уважно відстежувати рівень безробіття, що не прискорює інфляцію.

2 Готовність до Дії

Як тільки безробіття наблизиться до здорового рівня (~7-8%), НБУ має бути готовим до підвищення облікової ставки для охолодження попиту.

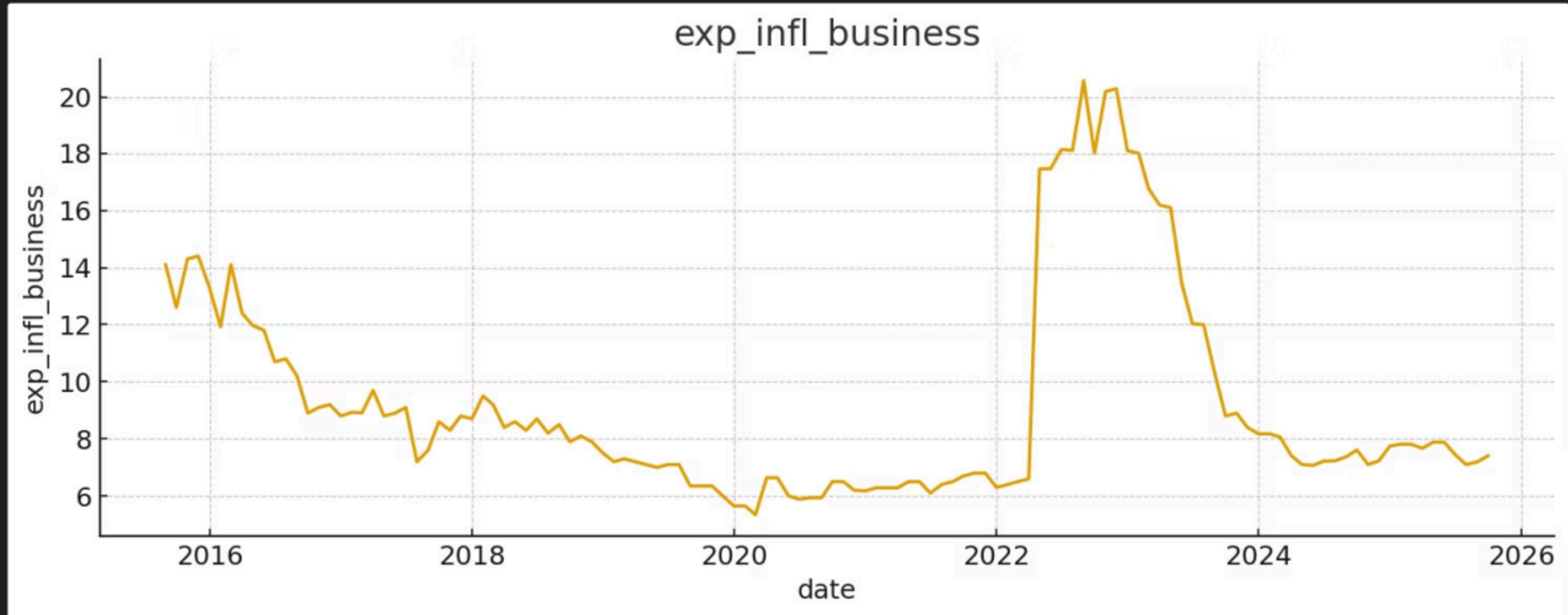

ірі: Потужності та Розрив Пропозиції

Індекс промислового виробництва (ІПВ) відображає завантаженість потужностей та розрив пропозиції.

- **Механізм:** Наявність великої кількості незадіяних потужностей (ІПВ нижче 100) означає, що компанії не можуть підвищувати ціни через **конкуренцію** та **слабкий попит**.
- **Динаміка:** У 2022 році ІПВ обвалився до ~60 пунктів. Наразі він все ще нестабільний. Це створює дезінфляційний тиск з боку пропозиції.

exp_infl_business

Очікування бізнесу – це випереджаючий індикатор, який впливає на **майбутні цінові рішення** компаній.

- **Механізм:** Якщо бізнес очікує високу інфляцію, він закладає це у свою маржу та підвищує ціни сьогодні.
- **Динаміка:** Шоковий пік 2022 року – понад 20%. Наразі – падіння до ~7–8%. **Це найбільший успіх** у боротьбі з інфляцією, оскільки знижує її інерцію.

exp_infl_business: Захист Довіри

Проблема: Якорення очікувань є крихким. Будь-яка несподівана подія може знову підняти їх до 20%.

Рішення: Радикальна Прозорість та Комунікація.

1 Чітка Комунікація

НБУ має підтримувати регулярний та прозорий діалог з бізнесом щодо своєї монетарної політики.

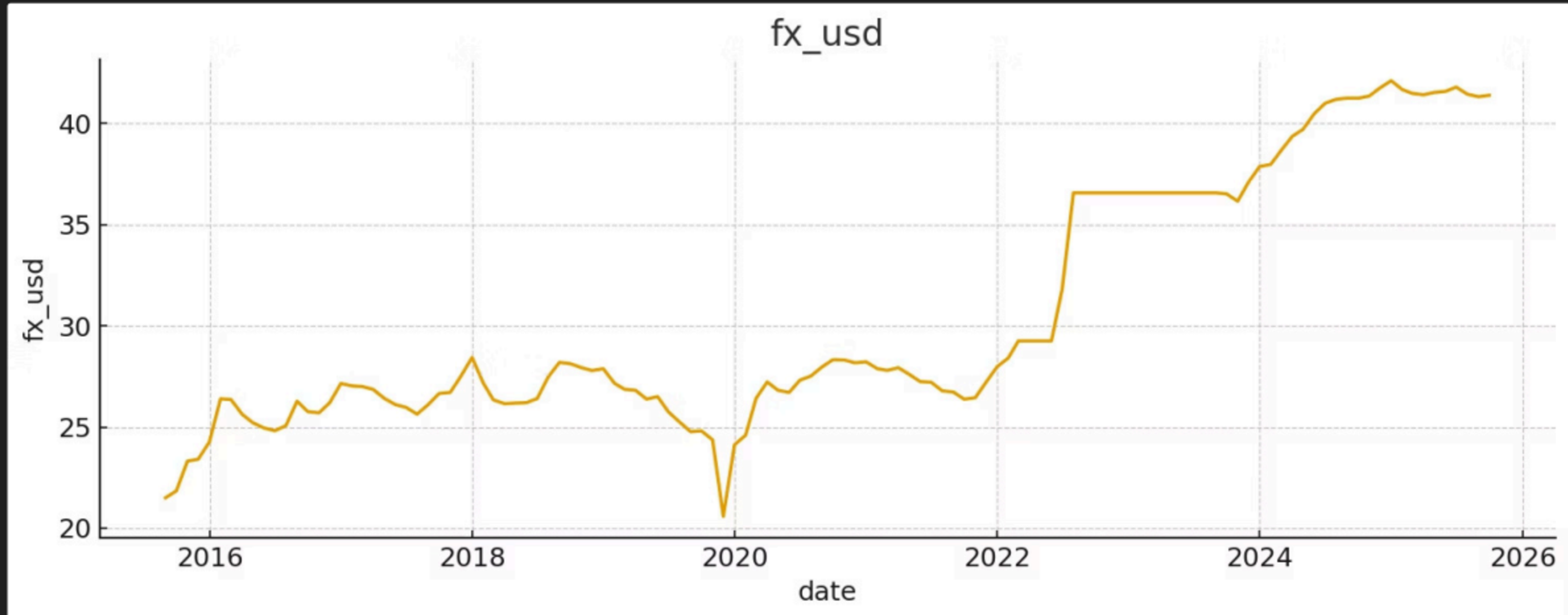
2 Прогнозні Рішення

Чітко пояснювати, за яких умов НБУ буде діяти, щоб дії регулятора були передбачуваними, а очікування залишалися в коридорі 8–10%.

fx_usd: Імпортована Інфляція

Обмінний курс є найшвидшим та найпрямішим каналом передачі зовнішніх шоків у внутрішні ціни.

- **Механізм:** Девальвація гривні робить імпортні товари (пальне, сировина) дорожчими, що одразу підвищує CPI.
- **Динаміка:** Шок 2022: Курс був девальвований з ~28 до 36.6 грн/дол. Поточний: Успішна стабілізація в режимі **керованої гнучкості** навколо 40–41 грн/дол.

fx_usd

Проблема: Курс завжди залишатиметься вразливим. Різкий стрибок курсу зведе нанівець усі дезінфляційні зусилля 2026 року.

Рішення: Захист Валютної Стійкості.

1 Активні Інтервенції

НБУ має бути готовим до агресивних валютних інтервенцій для згладжування будь-яких різких девальваційних стрибків.

2 Міжнародна Допомога

Необхідність збереження достатніх міжнародних резервів для підтримання курсової стабільності.

Грошова Маса

m2_yoy

Зростання грошової маси (M2) є показником надлишкової ліквідності та потенційного інфляційного попиту.

Як впливає?

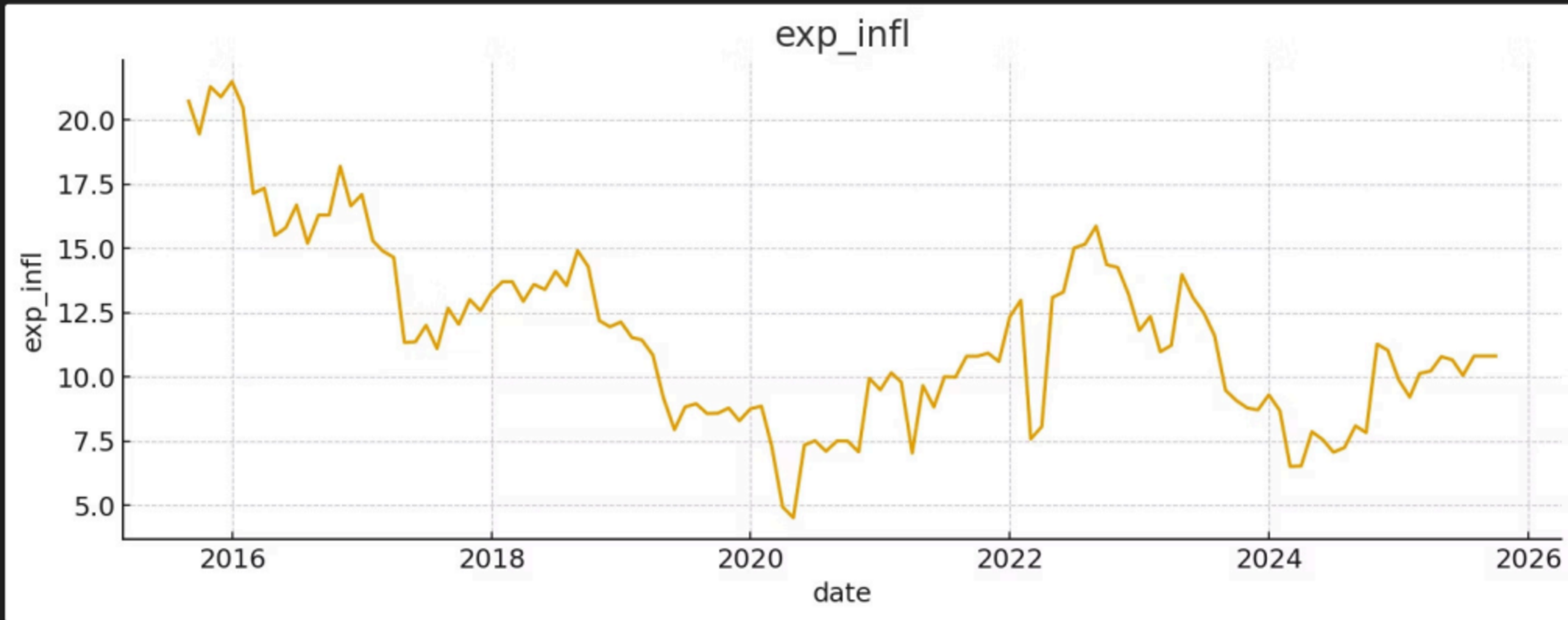
- Механізм: Надлишок грошей, не підкріплений товарами, з часом призводить до інфляції попиту.
- Динаміка: У 2022 році M2 зріс до понад 22% через емісійне фінансування бюджету. Це створює потенційний ризик у 2026 році.

Грошова Маса

Проблема: Якщо економіка почне активно відновлюватися, "грошовий навіс" перетвориться на інфляцію попиту.

Рішення: Агресивна Стерилізація.

1. Інструменти НБУ: Активне використання депозитних сертифікатів для зв'язування ліквідності комерційних банків.
2. Управління Боргом: Перехід на ринкові механізми фінансування бюджету (ОВДП). Це є критичним кроком для запобігання інфляції у 2026 році.

Очікування Населення

Назва: exp_infl:Захист Споживчих Настроїв

Проблема: Очікування населення (наразі ~10-11%) є менш стабільними і можуть призвести до відновлення панічного попиту.

Рішення: Постійна Комунікація.

1. Інформаційна Стійкість: Підтримка довіри до НБУ через прозоре інформування про реальні причини інфляції.
2. Запобігання Паніці: Будь-які рішення щодо зміни політики мають супроводжуватися чітким поясненням, щоб уникнути хибної інтерпретації та панічних закупівель.

Phillips Curve — зафарбовані відхилення від базового прогнозу

Крива Філліпса: Аналіз Прогнозного Внеску на 2026 Рік

Аналіз Графіка:

1. Позиція: Усі прогностні сценарії знаходяться у від'ємній зоні (від -0.9% до -1.4% m/m).
2. Значення: Це означає, що слабкий попит є домінуючим чинником, що тягне інфляцію вниз. Ця сила компенсує багато інших ризиків.

Висновок для 2026 Року: Внесок циклу в -1.4% є реальною гальмівною силою. Досягнення цілей НБУ є можливим, але лише якщо позитивний тиск від очікувань і M2 не перевищить цю негативну силу.

Висновки

1. Дезінфляційний Якір: Наразі ціни стримує глибокий негативний розрив ВВП (високе безробіття + незавантажені потужності).
2. Поворотний Момент: Успішне якорення очікувань бізнесу (падіння з 20% до ~7%) є ключовим досягненням.
3. Головна Загроза 2026: Грошовий навіс (M2). Коли слабкий попит почне відновлюватися, монетарний чинник може стати домінуючим.

Фінальні Рекомендації

Перелік Порад: Як Запобігти Збільшенню Інфляції (Стратегія 2026)

Головна Стратегія: Заміна природного гальма (слабкий попит) на активну політику.

Пріоритет №1: Монетарний Контроль

Порада: Агресивна Стерилізація M2. Утримання надлишкової ліквідності поза ринком.

Чинник, якому запобігаємо: Інфляція Попиту (через грошовий навіс).

Пріоритет №2: Валютна Стійкість

Порада: Активний Захист Курсу. Інтервенції для згладжування будь-яких різких девальваційних стрибків.

Чинник, якому запобігаємо: Імпортована Інфляція (через курс).

Пріоритет №3: Очікування

Порада: Послідовна Комунікація. Утримання очікувань бізнесу в цільовому коридорі (<10%).

Чинник, якому запобігаємо: Інерційна Інфляція (самосправджувані пророцтва).

Пріоритет №4: Ринок Праці

Порада: Превентивна Готовність. Готовність підвищити ставку, як тільки безробіття критично знизиться.

Чинник, якому запобігаємо: Інфляція Витрат (через зростання зарплат).

Дякуємо!

Цінова стабільність у 2026 році буде результатом успішного керування очікуваннями та суворим контролем монетарної бази.

Запитання?